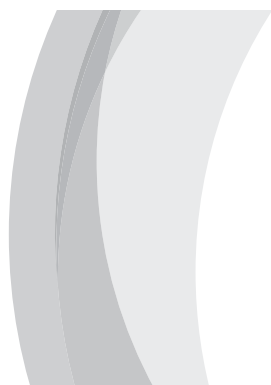

Hoofdstuk 3

Leerzorg, een samenspel

3

Implementatie

3. Leerzorg, een samenspel - Implementatie op niveau directie, zorgteam en individuele leerkracht

ZORGZAME SCHOOL - EEN SAMENSPEL

Het werken met de map bevordert de samenwerking tussen de verschillende partners, die verantwoordelijk zijn voor de zorg.

Naar implementatie toe zijn er verschillende invalshoeken. Volgende actoren kunnen met behulp van de materialen een veranderingsproces in gang zetten:

de directie
ondersteunende partners: de CLB-medewerker en/of de pedagogisch begeleider
de zorgbegeleider, leerlingbegeleider of het zorgteam
individuele leerkrachten

Het project 'Leerzorg' biedt CLB-medewerkers een praktijkgerichte ondersteuning om leerlingen met bijzondere noden geïntegreerd in de klas te ondersteunen en bij te sturen. De voorgestelde maatregelen in deze map beogen niet het remediëren van de leerstoornis zelf, doch wel de adaptatie van de leeromgeving aan de handicap of de stoornis. De leerstoornis werd behandeld in de eerste leerjaren van de basisschool, door de (taak-)leerkracht, de zorgbegeleider, de GOK-leerkracht, de school voor buitengewoon onderwijs, het revalidatiecentrum of andere externe therapeuten. De leerstoornis werd voorlopig of definitief, gedeeltelijk of geheel geconsolideerd. Vanaf nu wordt van de leerkracht geen orthodidactisch of orthopedagogisch handelen verwacht, wel erkenning en begrip namelijk door ondersteuning met maatregelen die tegemoet komen aan een handicap van de leerling. We kiezen voor een model waar de hele klas baat bij heeft en dus geen model waarbij individuele remediëring centraal staat. De zorgvraag blijft voor leerlingen met bijzondere noden dikwijls aanwezig. Aanvullende initiatieven en interventies ondersteunen de individuele zorgvraag.

Deze map die voorligt reikt de CLB-medewerker bij de consultatieve leerlingbegeleiding op school ideeën en strategieën aan voor leerkracht en leerling. De hantering van deze map door de CLB-medewerker kadert in de decretale opdracht van het CLB, verder gepreciseerd in 'het Besluit van de Vlaamse Regering inzake het verzekerde aanbod' en in meerdere omzendbrieven. Zonder hierbij tot een exhaustieve opsomming over te gaan, verwijzen wij naar het realiseren van een verzekerd aanbod onder de vorm van schoolondersteuning bij het optimaliseren van de eerstelijnszorg voor leerlingen. Deze eerstelijnszorg wordt nog verder gepreciseerd in de bijlage van de omzendbrief inzake het gelijke kansendecreet, meer bepaald de doelstellingen in cluster 1, 'Ontwikkeling- en leerachterstanden remediëren en leerwinst realiseren'.

Wij verwijzen hierbij ook naar het globaal aanwendingsplan ingediend door de centrumnetten in uitvoering van 'het Besluit van de Vlaamse regering betreffende het tijdelijk project zorgondersteuning in de centra voor leerlingenbegeleiding'. In het kader van de hierin aangekondigde heroriëntering van vroeger opgezette zorgverbredingsinitiatieven van het secundair naar het basisonderwijs, kan deze map ingezet worden bij het ondersteunen van het zorgbeleid van de basisschool en bij het versterken van de deskundigheid van de leerkracht in hun omgang met leerlingen met leerstoornissen.

Het project 'Leerzorg' vraagt een aanpak op verschillende niveaus die sterk aangepast is aan het eigen karakter van de school. Vanuit het CLB zijn er drie invalshoeken:

- het niveau van de directie
- het niveau van het beleid 'leerzorg' binnen de school
- het niveau van de individuele leerkracht

(Zie verder voor een uitgebreider implementatiemodel)

Overleg directie ↔ CLB

In het kader van het overleg over het beleidsplan of de algemene bepalingen en in de afsprakennota of bijzondere bepalingen leggen directie en CLB de afspraken in verband met het beleid 'leerzorg' vast. Het CLB biedt met deze map een concreet pakket hulpmiddelen aan.

Beleid 'leerzorg' binnen de school

De CLB-medewerker houdt rekening met de concrete vorm die het beleid 'leerzorg' binnen de school heeft aangenomen en de beginsituatie van de school of van bepaalde afdelingen.

In sommige scholen staat een team leerzorg in voor het beleid, in andere scholen wordt elke leerkracht individueel aangesproken. In het eerste geval zal de CLB-medewerker de map 'Leerzorg' via het team introduceren en helpen implementeren. In het laatste geval zullen wellicht in overleg met directie afspraken moeten vastgelegd worden en kan het helpen starten van een team 'Leerzorg' een belangrijke stap zijn.

In sommige scholen is er door de beginsituatie nood aan sterke binnenklasdifferentiatie en is het potentieel aan leerlingen met bijzondere noden bijzonder hoog. In andere scholen is de groep instroomleerlingen vrij harmonieus en stellen leerkrachten vooral individuele hulpvragen voor leerlingen met leerstoornissen.

Ondersteuning van individuele leerkrachten

In principe vindt elke leerkracht onmiddellijk bruikbare ideeën in de map 'Leerzorg'. De CLB-medewerker informeert en sensibiliseert de leerkrachten hierover. De beschikbaarheid op de site www.letop.be verhoogt de toegankelijkheid van het instrument op het niveau van de individuele leerkracht.

MODEL VAN IMPLEMENTATIE IN SAMENWERKING CLB, DIRECTIE, TEAM LEERZORG EN INDIVIDUELE LEERKRACHT

In een kleine rondvraag bij een groep gemotiveerde leerkrachten bleken deze vrij goed te kunnen aangeven hoe groot het percentage is van de potentieel geïnteresseerde leerkrachten binnen de eigen school. Een bruikbaar model is de introductie van de map bij een drietal sterk gemotiveerde leerkrachten, die dan op hun beurt hun vakgroep of andere overlegstructuren sensibiliseren en warm maken voor het gebruik van de ideeën uit de map.

De korte video (17 min) maakt heel wat ideeën concreter en brengt een levendige discussie op gang. De getoonde technieken zijn enkel een aanzet tot andere en vooral aan de schoolcontext aangepaste ideeën.

Eerste schooljaar

tijdslijn	directie	team 'leerzorg'	individuele leerkracht
-----------	----------	-----------------	------------------------

Overleg Beleidsplan/Algemene Bepalingen en voorstelling project

mei-juni of sept-okt	Overleg Beleidsplan/ Algemene bepalingen Afsprakennota/ Bijzondere bepalingen		
		→ Voorstelling project (video en map) Welke zijn de hulpvragen i.v.m. 'leerzorg'?	Voorstelling project 'Leerzorg' aan gemotiveerde kerngroep
	↓ Op welke overlegstructuur steunt de CLB-medewerker in functie van 'leerzorg'?	Hoe is de beginsituatie? Welke initiatieven bestaan er al?	Welke hulpvragen uit de individuele leerkracht i.v.m. 'leerzorg'?
	Tot wie richt de medewerker zich voor voorstellen en beleidsondersteunend maatregelen?	Wie is waarvoor verantwoordelijk? Wat is de rol van de CLB-medewerker op dit vlak?	Hoe leerkrachten sensibiliseren om de CLB-medewerker bij die hulpvraag in te schakelen?

pedagogische studiedag nov of febr	Introductie map 'Leerzorg' voor groter team + workshop met video 'Leerzorg'	Introductie voor voltallige leerkrachtengroep + sensibilisering met video 'Ik heet niet dom'
---------------------------------------	---	--

Project 'Leerzorg' afstemmen op specifieke schoolcontext en individuele zorgvragen

dec-maart	Werkgroep doet voorstellen om ideeën aan te passen aan de schoolcontext. En dit op 3 terreinen: klasdifferentiatie, individuele leerling, ouders. De werkgroep werkt de ideeën verder uit en toetst dit aan de praktijk.	Leerkrachten met gelijkaardige zorgvragen vinden elkaar in het project 'Leerzorg'. De CLB-medewerker initieert en stimuleert.
De directie stimuleert positief door beleidsondersteunende maatregelen.	Werkgroep stelt initiatieven voor om leerkrachten hiervoor te sensibiliseren en hierover te informeren.	Leerkrachten krijgen ideeën aangereikt voor nascholing (www.letop.be en aanbod eigen net).

Eerste toetsing

januari-juni	Ruimere groep toetst de ideeën aan de praktijk.	Leerkracht vindt een aanbod in de map als mogelijke antwoord op individuele noden geuit door lln. en ouders.
--------------	---	--

Evaluatie

april-juni	evaluatie	evaluatie	evaluatie
------------	-----------	-----------	-----------

Tweede schooljaar

tijdslijn	directie	team 'leerzorg'	individuele leerkracht
-----------	----------	-----------------	------------------------

Bijsturen Afsprakennota/Bijzondere Bepalingen in het kader van de ervaringen

mei-juni of sept-okt	Bijsturing in overleg Beleidsplan/ Algemene bepalingen Afsprakennota/ Bijzondere bepalingen	Evaluatie en bijsturing door het team leer- zorg. Vraag naar beleidsondersteunen- de maatregelen. ←	De CLB-medewerker rapporteert de individu- ele hulpvragen en initia- tieven van leerkrachten, leerlingen, ouders en CLB. De CLB-medewerkers stimuleert tot het bunde- len van krachten in een team 'leerzorg', dit in overleg met leerkrach- ten en directie. ←
-------------------------	---	--	---

Implementeren van afspraken op klasoverschrijdend niveau

sept-nov	Overlegstructuur CLB-team 'leerzorg' mandateren voor bijzondere initiatieven + middelen (tijd/vorming/prioriteit/ financiën) ter beschikking stellen	Betrekken van grotere groep leerkrachten = implementeren op niveau school. Voorbeelden: 'prioriteiten bepalen, vorming geven, workshops, coaching, enz.	Individuele leerkracht stimuleren tot samen- werking met kernploeg. Kernploeg ondersteunen vanuit CLB.
----------	--	---	--

Tussentijdse bijsturing

dec-feb		Evaluatie inbouwen: hefbomen en weer- standen in kaart bren- gen. Wat heeft goed gewerkt? Wie binnen de school beschikt over know- how? Op welke moeilijke- den ben je gestoten? Welke zijn de noden om het project ingang te doen vinden?	Strategieën aanreiken om meer structureel te kunnen werken. Voorbeelden: 'andere scholen als voorbeeld nemen, samen nascholing vol- gen binnen dit thema, enz.' Een zorgbeleid stimule- ren door de kernploeg als team 'Leerzorg' aan te stellen.
---------	--	---	---

Ouders en oudere leerlingen betrekken op klasoverschrijdend niveau

dec-maart	Ouders betrekken in beleid 'leerzorg'. Peilen naar hun behoeften. Oudere leerlingen betrekken in aanbod leerzorg op individueel niveau, bijvoorbeeld: 'als mentor, aanspreekpunt'.	Via klassenraad peilen naar behoeften op het niveau 'leerzorg'. Ouders van leerlingen met specifieke zorgvragen betrekken in initiatieven.
-----------	--	---

Ideeën en technieken aanpassen aan eigen schoolcontext met nadruk op klasoverschrijdende afspraken

maart-mei	Aanvullende fiches maken op basis van overdraagbare modellen in eigen school Concrete afspraken maken over klassen heen over bijvoorbeeld: 'klasseerkleuren, binnenklasdifferentiatie, en groepswork, materiaal dat leerlingen zeker nodig hebben, gebruikte handboeken, eindtermen 'leren leren' en sociale vaardigheden.	Kernploeg ondersteunen en motiveren om op individueel vlak en in kleine groepen (bijvoorbeeld vakgroepen) tot afspraken te komen. Schoolbeleid betrekken.
-----------	--	--

Evaluatie

april-juni	evaluatie	evaluatie	evaluatie
------------	-----------	-----------	-----------

Derde schooljaar

tijdslijn	directie	team 'leerzorg'	individuele leerkracht
-----------	----------	-----------------	------------------------

Bijsturen Afsprakennota/Bijzondere Bepalingen in het kader van structurele noden

mei-juni of sept-okt	Bijsturing in overleg Beleidsplan/ Algemene bepalingen Afsprakennota/ Bijzondere bepalingen	Evaluatie en bijsturing door het team 'leerzorg' op vraag van CLB ←	Start team 'leerzorg' of afspraken voor kern-groepen leerzorg ←
----------------------	---	--	--

Nieuwe leerkrachten betrekken

okt-dec	Overlegstructuur CLB-team 'leerzorg' mandateren voor prioriteiten + middelen (tijd/vorming/prioriteit/ financiën) ter beschikking stellen	Schoolwerkmap maken voor in-servicetraining nieuwe leerkrachten in het kader van leerzorg. Coaches (lkr. met ervaring) aanstellen voor het verder implementeren van initiatieven en ondersteunen van 'beginnende' leerkrachten. →	Stimuleren specifieke nascholing te volgen, info aanreiken (bijvoorbeeld agenda www.letop.be)
---------	---	--	--

Leren leren ondersteunen vanuit project 'Leerzorg'

dec-maart	Beleid 'leren leren' binnen de hele school systematischer bevragen. Initiatieven ontwikkelen voor de hele school.	Eindtermen 'leren leren' en concrete klaspraktijk bevragen en in overeenstemming brengen. Beleidsondersteunen de adviezen formuleren. ←	Eindtermen 'leren leren' en concrete klaspraktijk bevragen en in overeenstemming brengen. Bedenkingen en voorstellen formuleren. ←
-----------	---	--	---

Tussentijdse bijsturen en ervaringen actualiseren en bruikbaar maken voor derden

maart-mei		Fiches actualiseren op basis van ervaringen. Gemaakte afspraken herformuleren, bevragen, bijsturen.	Kernploeg ondersteunen en motiveren om op individueel vlak en in kleine groepen (bijvoorbeeld vakgroepen) tot afspraken te komen. Schoolbeleid betrekken.
-----------	--	---	---

Evaluatie

april-juni	evaluatie	evaluatie	evaluatie
------------	-----------	-----------	-----------